

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

سال اول - دوره یازدهم

تاریخ چاپ

شماره چاپ

شماره ثبت ۴۶۳

عادی

طرح اصلاح موادی از قانون دیوان محاسبات کشور

کمیسیون های ارجاعی

	اصلی:
	فرعی:

معاونت قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۶۸ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

دیوان محاسبات کشور از جمله نهادهایی است که دو اصل از قانون اساسی (اصول پنجاه و چهارم و پنجاه و پنجم) را به خود اختصاص داده است و این نشان از اهمیت این نهاد در نگاه قانونگذار قانون اساسی دارد. این دیوان که زیر نظر مستقیم مجلس شورای اسلامی فعالیت می‌کند، باید بازویی قوی در کمک به مجلس در ایفای نقش نظارتی آن باشد. نخستین قانون در خصوص این دیوان در تاریخ ۱۱ / ۱۱ / ۱۳۶۱ تصویب شده است که پس از آن صرفاً اصلاحاتی کمابیش جزئی (در حدود چهارمورد الحاقی و اصلاحی) انجام شده است. با عنایت به لزوم عقلی شناسایی نقاط ضعف هر قانون پس از اجرای آن و اعمال اصلاحات مورد نظر، اکنون پس از سی و هشت سال از اجرای این قانون و روشن شدن نقاط ضعف و ابهام آن، لازم است که قانونگذار اقدام به اصلاح آن بنماید. در ذیل به محورهایی که در طرح حاضر بررسی و رسیدگی شده است اشاره می‌شود:

- تعریف «بیت المال» در ماده (۱) به رفع ابهام در خصوص حیطه صلاحیت دیوان کمک خواهد کرد.
- از جمله مواردی که در طول سالیان موجب ابهام و بعضاً بحث و بررسی‌های متفاوت و حتی صدور رأی از ناحیه شورای نگهبان شده است، موضوع «دستگاههای مشمول نظارت دیوان محاسبات کشور» است، بخصوص ابهام در خصوص نظارت بر سازمان‌های عمومی غیردولتی و شرکتهای دولتی. این ابهام با اصلاح ماده (۲) قانون رفع خواهد شد.

- ایجاد امکان اعتراض نسبت به آرای دیوان محاسبات در دیوان عدالت اداری. مطابق رأی وحدت رویه دیوان عدالت اداری، دیوان استدلال کرده است از آنجایی که (در حال حاضر) یکی از اعضای اصلی هیأت مستشاری دیوان محاسبات کشور قاضی است، لذا این مرجع، مرجعی اداری نبوده و امکان رسیدگی به اعتراض از آرای آن در دیوان عدالت وجود ندارد. با اصلاح تبصره (۱) ماده (۲۸) قانون این مشکل رفع خواهد شد.
- رسیدگی به صورت‌های مالی سالانه دیوان محاسبات توسط هیأت سه نفره کارشناسی منتخب کمیسیون‌های مجلس نیز از ابداعات این طرح است.

- افزوده شدن شروط «داشتن تحصیلات مرتبط» و «داشتن تجربیات بیست سال خدمت رسمی (که حداقل ده سال آن مالی باشد) برای رئیس دیوان محاسبات، دادستان و اعضای هیأت مستشاری می‌تواند به تقویت آرای دیوان محاسبات کمک نماید.

- قرار دادن رئیس دیوان محاسبات کشور به عنوان مسئول اجرای احکام دیوان نیز می‌تواند تضمینی قوی در اجرای احکام دیوان باشد.

- رسیدگی به تخلفات رئیس، دادستان و مستشاران دیوان در کمیته پانزده نفره مرکب از اعضای منتخب کمیسیون‌های سه‌گانه مجلس نیز موجب تقویت نظارت مجلس بر دیوان و ایجاد اطمینان از سلامت این نهاد مهم خواهد شد.

- ایجاد تبادل برخط در ماده (۴۸) الحاقی و ایجاد بانک اطلاعاتی جامع در ماده (۴۹) الحاقی نیز موجب سهولت در کار دستگاهها و بالا بردن سلامت اداری در سراسر کشور خواهد گردید.
بنابر نکات حائز اهمیت فوق، لازم است که اصلاح قانون دیوان محاسبات کشور در دستور کار قوه قانونگذاری قرار گیرد. لذا طرح ذیل تقدیم مجلس شورای اسلامی خواهد شد:

لذا طرح ذیل تقدیم می‌شود:

نصراله پژمان فر - رحیم زارع - اصغر سلیمی - حسینعلی حاجی دلیگانی - سیدناصر موسوی لارگانی - ابراهیم عزیزی شیراز - جعفر قادری - رحمت اله نوروزی - جلال محمودزاده - احمد جباری - کیوان مرادیان کوچکسرائی - هاجر چنارانی - مهدی باقری - احسان ارکانی - جواد نیک بین - علی خضریان - سیدمصطفی آقامیرسلیم - رسول فرخی میکال - یعقوب رضازاده - سیدموسی موسوی - احمد محرم زاده یخفروزان - علی اکبر عزیززاده برمی - علیرضا عباسی - علیرضا ورناصری قندعلی - پرویز اوسطی - جلیل مختار - مجید نصیرانی - حسین میرزائی - رحمت اله فیروزی پوربادی - غلامعلی کوهساری - امانقلیچ شادمهر - حسین حق وردی - حسن رزمیان مقدم - سیدنظام الدین موسوی - مرتضی آقاپهرانی - علی اکبر کریمی - علیرضا سلیمی - مهدی طغیانی - احمد علی رضاییگی - محمدحسین فرهنگی - اسفندیار اختیاری کسنویه یزد - علی آذری - سیدمحمود نبویان - محسن زنگنه - سیداحسان قاضی زاده هاشمی - سیدکاظم دلخوش اباتری - محمد صفائی دلویی - لطف اله سیاهکلی - مصطفی طاهری - مجتبی توانگر - علی رضا زاکانی - جلال رشیدی کوچی - علی بابائی کارنامی - محمدعلی محسنی بندپی - سیدامیرحسین قاضی زاده هاشمی - علی نیک زادثمرین - حسین رجایی ریزی - احمد نادری - علیرضا پاک فطرت - امیرحسین بانکی پورفرد - ابراهیم عزیزی کرمانشاه - مجتبی یوسفی - عبدالجلال ایری - بهروز محبی نجم آبادی - علی اصغر عنابستانی - موسی احمدی - حسین حاتمی - رضا آریان پور

معاونت حقوقی ریاست جمهوری
معاونت حقوقی وزارت ارشاد و فرهنگ
معاونت حقوقی وزارت بهداشت

عنوان طرح: طرح اصلاح موادی از قانون دیوان محاسبات کشور

طرح اصلاح موادی از قانون دیوان محاسبات کشور

ماده ۱: یک تبصره به شرح ذیل به ماده (۱) قانون دیوان محاسبات کشور مصوب ۱۱ / ۱۱ / ۱۳۶۱ الحاق می‌شود:

تبصره- بیت المال عبارت است از کلیه اموال، وجوه، دارایی‌ها، سهام، سرمایه و تمام حقوق مالی و غیرمالی متعلق به دولت و نهادهای عمومی غیردولتی در شرکتها، مؤسسات و سازمان‌ها و دستگاههای اجرایی و سایر وجوه و اموال حاکمیت، منصرف از اینکه در قانون بودجه و پیوست‌های آن احصاء شده یا نشده باشد.

ماده ۲: در تبصره ماده (۲) قانون قبل از عبارت «نیز مشمول این تعریف می‌باشند»، عبارت ذیل الحاق، شماره این تبصره به تبصره (۱) اصلاح و یک تبصره به عنوان تبصره (۲) نیز به آن الحاق می‌شود:

«همچنین هر دستگاهی که وجوه دولتی را وصول و اداره می‌کند و باید آن را به خزانه واریز نماید و یا شهرداری‌ها، سازمان تأمین اجتماعی، بنیاد شهید و امور ایثارگران، بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی، بانک‌ها و سازمان‌های مشابه و شرکت‌های تابعه و وابسته آنها» تبصره ۲- دیوان محاسبات کشور در خصوص چهل و نه درصد (۴۹٪) سهام شرکتها که متعلق به دولت است نیز صالح به رسیدگی است.

ماده ۳: تبصره ماده (۹) قانون به عنوان تبصره (۱) لحاظ و به شرح زیر اصلاح می‌گردد؛ همچنین یک تبصره به این ماده عنوان تبصره (۲) الحاق می‌شود:

تبصره ۱- دیوان از لحاظ مقررات مالی، معاملاتی، اداری و استخدامی تابع مقررات عمومی کشور است. تبصره ۲- صورت‌های مالی سالانه دیوان محاسبات توسط هیأت سه‌نفره کارشناسی منتخب کمیسیون‌های (برنامه و بودجه و محاسبات، اصل نود و حقوقی و قضایی) رسیدگی می‌شود. این هیأت به مثابه حسابرس مستقل و بازرس قانونی موضوع مواد (۱۴۸) و (۱۴۹) قانون تجارت الحاقی ۲۴ / ۱۲ / ۱۳۴۷ بوده و موظف است هرگونه تخلف و تقصیر مدیران دیوان را به کمیسیون‌های مذکور گزارش و هرگونه جرم را به مرجع قضایی اعلام نماید و تداوم خدمت یا برکناری هر یک از ارکان دیوان با رعایت سایر مقررات منوط به نتیجه مفاد این گزارش است.

ماده ۴: تبصره ذیل ماده (۱۱) قانون به عنوان تبصره (۱) لحاظ و یک تبصره به عنوان تبصره (۲) به شرح زیر به آن الحاق می‌شود:

تبصره ۲- کمیسیون موظف است در گزینش رئیس دیوان محاسبات و دادستان، تحصیلات مرتبط و تجربیات بیست سال خدمت رسمی که حداقل ده سال آن مالی باشد را برای فرد پیشنهادی لحاظ نماید.

ماده ۵: یک تبصره به عنوان تبصره (۳) به ماده (۱۶) قانون به شرح زیر الحاق می‌شود:

تبصره ۳- شروط موضوع تبصره (۲) ماده (۱۱) بر مستشاران هم مترتب است و حداقل دوسوم از اعضاء هیأت‌های مستشاری باید از میان حسابرسان امین، متدین، کاردان و خوش‌نام دیوان محاسبات کشور به کمیسیون مربوطه معرفی شوند.

ماده ۶: یک تبصره به شرح ذیل به ماده (۱۸) قانون الحاق می‌شود:

تبصره- تأخیر در انتخاب و گزینش رئیس، دادستان و مستشاران دیوان بیش از سه ماه جایز نبوده و با انقضای مهلت مذکور، ارجاع پرونده و تصمیم‌های متخذه توسط آنان فاقد وجاهت قانونی است.

ماده ۷: سه تبصره به عنوان تبصره‌های (۴)، (۵) و (۶) به شرح ذیل به ماده (۲۱) قانون اضافه شود:

تبصره ۴- دادستان دیوان مکلف است حداکثر مدت ۳۰ روز، پرونده تخلفات ارجاعی به دادسرا را صرفاً تکمیل و با صدور دادخواست جداگانه برای هر یک از خواندگان به رئیس دیوان ارسال دارد و رئیس دیوان مکلف است دادخواست‌های متعدد با موضوع واحد را به یک هیأت مستشاری ارجاع دهد. تبصره ۵- هیچ یک از عوامل دادسرا اعم از دادپاران یا دادستان، حق خروج موضوع گزارش‌های واصله را تحت هیچ عنوان از چرخه رسیدگی و حق مختومه کردن پرونده را ندارند. تبصره ۶- ختم دعوا به مثابه رأی دعوی است که پس از احراز یا عدم احراز تخلف یا جرم منحصراً در صلاحیت هیأت‌های مستشاری است که عنداللزوم به رعایت بندهای «د» و «ه» ماده (۲۳) این قانون انجام خواهد شد.

ماده ۸: عبارت ذیل به انتهای تبصره (۲) ماده (۲۳) الحاق و تبصره (۳) آن نیز به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

«منظور از تعقیب مرجع قضائی در این تبصره، صرفاً تطبیق عنوان مجرمانه احراز شده با قانون موضوعه و اعمال مجازات کیفری و اجرای آن است.» تبصره ۳- آرای قابل تجدیدنظر هیأت‌های مستشاری پس از ابلاغ، طی یک بار تقاضای تجدیدنظر و پس از صدور رأی محکمه، قطعی است و قبول تقاضای بیش از یک بار اعاده دادرسی و تجدیدنظر توسط هر کدام از محکومان یا دادسرا، هیئت‌ها و محکمه تجدیدنظر، ممنوع است.

ماده ۹: عبارت ذیل به انتهای ماده (۲۴) الحاق می‌شود:

«مجلس موظف است با توجه به مفاد حکم بدوی هیأت‌های مستشاری و قطعیت یافته در محکمه تجدیدنظر دیوان، تصمیم مقتضی حسب مورد نسبت به سؤال، استیضاح یا ارجاع به قوه قضائیه اتخاذ نماید.»

ماده ۱۰: ماده ۲۶ قانون به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۲۶- دادستان دیوان، مسؤول اجرای احکام قطعی دیوان بوده و ضمن ابلاغ به محکوم‌علیه حداکثر ظرف مدت سی روز باید به مرحله اجراء درآید و با ارسال یک نسخه از رأی صادره به وزارت امور اقتصادی و دارایی و دستگاه اجرائی مربوطه باید ترتیبی داده شود تا از حضور محکوم‌علیه در دستگاه اجرائی با توجه به مفاد حکم جلوگیری شود و برای وصول و ایصال وجوه محکوم‌به به خزانه، با ارسال یک نسخه از رأی قطعی به مرجع قضائی مربوط نسبت به جبران جزای نقدی محکوم‌علیه با رعایت مقررات اجرائی احکام اقدام شود.

ماده ۱۱: تبصره (۱) ماده (۲۸) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

محکمه تجدیدنظر با حضور سه نفر از مستشاران که سابقه اظهارنظر در رأی مربوطه ندارند به عنوان «هیأت منصفه مالی» تشکیل و رأی قطعی مبتنی بر رأی اکثریت این هیأت صادر خواهد شد.

ماده ۱۲: ماده (۳۷) قانون به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

تخلفات اداری و مالی و هرگونه تعلل و تقصیر در امر رسیدگی به پرونده‌ها و صدور آرای خلاف قانون، رئیس، دادستان و مستشاران دیوان و عدم انجام وظایفی که قانوناً موظف به اجرای آن بوده‌اند با شکایت هر شخص حقیقی یا حقوقی در کمیته منتخب پانزده نفره مرکب از اعضای کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات، اصل نودم و حقوقی و قضایی مورد رسیدگی قرار می‌گیرد و در صورت احراز تخلف، موجب برکناری عضو متخلف هیأت مستشاری توسط کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات و برکناری رئیس و دادستان برابر مقررات مربوطه خواهد شد و عنداللزوم عناوین مجرمانه با اعلام کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی به مرجع قضائی اعلام خواهد شد.

ماده ۱۳: یک ماده به عنوان ماده (۴۸) به انتهای قانون الحاق می‌شود:

ماده ۴۸- رئیس دیوان، دادستان دیوان و معاونت‌ها موظف هستند با استفاده از سامانه موجود و ارتقای ظرفیت و توسعه شبکه دسترسی آن به اطلاعات مالی دستگاههای اجرائی، موجبات حسابرسی را از طریق تبادل برخط فراهم آورند و هرگونه استخدام جدید قبل از استفاده کامل از ظرفیت شبکه و سامانه «ثنا» ممنوع است.

ماده ۱۴: یک ماده به عنوان ماده (۴۹) به انتهای قانون الحاق می‌شود:

ماده ۴۹- دیوان موظف است درخصوص محکومان، ظرف مدت شش ماه بانک اطلاعاتی جامع تدوین و راه‌اندازی نماید و اطلاعات آن را در اختیار قوای سه‌گانه قرار دهد.

هیأت رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب

۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین در مورد طرح اصلاح موادی از قانون دیوان محاسبات کشور تقدیم می شود.

معاون قوانین

معاونت تدوین، تنقیح و اصلاح قوانین و مقررات
معاونت حقوقی ریاست جمهوری

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل

به شرح زیر تقدیم می شود:

- ۱- سابقه تقدیم:** ماده ۱۳۰ قبلاً تقدیم نگردیده است
- قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در
- کمیسیون
- صحن (موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک با:
- با تغییر اساسی
- با تقاضای کتبی ۵۰ نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)
- بدون تغییر اساسی
- پیش از انقضاء شش ماه
- با انقضاء شش ماه
- با تقاضای کتبی کمتر از ۵۰ نفر از نمایندگان
- مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می باشد می باشد

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

- رعایت شده است.
- رعایت شده است (با نظر کارشناسی)
- رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.
- در طرح تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی

۳- از نظر آیین نامه داخلی مجلس (شکلی)

الف- ماده ۱۳۱-

- اول- حداقل امضا لازم (۱۵ نفر) دارد ندارد
- دوم- موضوع و عنوان مشخص دارد ندارد
- سوم- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد ندارد
- چهارم- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد ندارد

ب- ماده ۱۳۸-

- طرح تقدیمی دارای یک موضوع بیش از یک موضوع
- است و پیشنهاد آن به عنوان مواد متعدد ماده واحده
- مواجهه با ایراد نمی باشد. می باشد.

**۴- در اجرای بند (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ :
اول: از نظر قانون اساسی؛**

طرح تقدیمی با قانون اساسی به طور کلی مغایرت ندارد.
دارد. اصول مغایر به ضمیمه تقدیم می شود.

دوم: از نظر سیاست‌های کلی نظام و سند

چشم انداز؛

طرح تقدیمی با سیاست‌های کلی نظام و سند چشم انداز مغایرت

ندارد.
دارد. اصول مغایر به ضمیمه تقدیم می شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت

ندارد.
دارد. دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

چهارم: از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس

(ماهوی)؛

الف- ماده ۱۴۰- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی

شده است.
نشده است. دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

ب- ماده ۱۸۱- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب

نمی شود
می شود

و نیاز به ۲/۳ رای نمایندگان

ندارد.
دارد.

تعداد برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل تدوین قوانین

۵- طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند (۵) اصل (۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.
 دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت:

در رابطه با طرح / لایحه تقدیمی با قانون اساسی: بند دوم طرح، به جهت توسعه شمول قانون مغایر اصل ۵۵ قانون اساسی می باشد.

معاونت حقوقی ریاست جمهوری
معاونت تدوین قوانین و مقررات

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

۱. در اجرای بند (۱):

الف- در خصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض	☒	وجود ندارد
	☐	وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.
ب- در خصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط	☒	وجود ندارد
	☐	وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.

۲. در اجرای بند (۳):

- با عنایت به بررسی‌های به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع
☒	لازم است.
☐	لازم نیست.

تعداد برگ سوابق قانونی و نظر اداره کل به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

نظر اداره کل به انضمام سوابق قانونی

الف- نظر اداره کل

--

ب- سوابق قانونی

--

معاونت حقوقی ریاست جمهوری
معاونت تدوین، تصحیح و انتشار قوانین و مقررات